

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaújhely, Főter 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ÉHLERT GYULA,
felelős szerkesztő,

MAJTÉNYI GÉZA,
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félfévre 5 kor
negyedévre 2.50 korona.

— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy
disztribúciók, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög
centim. után 6 fill. — Állandó hirdeté-
seknél árkedvezmény.

Kazinczy-ünnep.

— máj. 19.

Fényes, lélekemelő, szinte várakozáson felül sikerült volt az az ünnepély, melyet a zemplénvármegyei Kazinczy kör rendezett halhatatlan emlékü nyelvújítók emlékezetére.

Nemcsak a mi vármegyénk, mely örök büszkeségének vallja e kiváló férfit, de a magyar tudományos akadémia s számos irodalmi és tudós társaság is sietett a halhatatlanságot szimbolizáló babérkoszorújával a nagy irodalmár sírjához, mintegy elégtételt szolgáltatván neki azon szenvedésekért, melyeket nemes eszméje keresztülvitelében ki nem kerülhetett s aki életében szerénységénél fogva került a kitüntetések, most porló hamvai fölött szemléli halhatatlanságának örök dicsőségéből a hálás nemzet elismerését és igaz kegyeletét.

Az irodalmi köröknek küldöttei s azon iskoláknak tanárai, hol a nagy emlékezetű ember életében megfordult, a szív igaz kegyeletét hozták díszesebbnél-díszesebb koszorúikban az ő emlékezetének. Az a közönség és ifjuság pedig, mely sírjához zarándokolt, bizonyosságot tett impozáns ünneplésével arról, hogy a magyar nemzet egyik legnagyobb fiának volt fényes ünnepe, akit a sír nem választ el népétől, de az utókor szent áhitattal kér és merit erőt ma is és fog még századok során át az ő nagy szellemének erejéből.

Hogy mily általános volt Saujhelyben az ünnepi hangulat május 16-án, mi sem bizonyítja inkább, minthogy a város főbb útvonala in mondhatni egyetlen ház sem maradt lobogó és egyéb díszítés nélkül. Az összes közhivatalok épületei is zászlódíszítéssel öltöztek mint nagy nemzeti ünnepben, mert valóban a magyar nemzetnek s nemcsak a megjelenteknek ünnepe volt ez a nap.

A lélek visszapillantott a múltba, maga elé idézte e nagy ember áldásos működését, az avultsággal szemben folytatott titáni harcát s felröppent a szent érzés szárnyain Hozzá, a nagy nyelvújítóhoz, a magyar irodalom egyik legkimagaslóbb mesteréhez. Minden részletében fényesen sikerült ünnepélyünk, mert a lélek mélyén találta az forrását. Számos vendégünk elragadtatva szólott a tapasztalt lelkesedésről, dicsérve azt az áhitatos érzést, mely itt a szemekből tükröződött vissza a fénylő tavaszi nap su-

garaiban. Az ünnepség fényes sikerének java érdeme a Kazinczy kör elnökségé, dr. Hornyay Béla igazgatóé, ki az ünnepet nagy gondnal, figyelemmel s szeretettel rendezte.

A magasztos emlékezetű nap eseményeiről részletes tudósítást a következőkben adunk:

Az ünnep délelőtti.

Az ünnepség napján, folyó hó 16-án napsütéses, derült reggel virradt az előző napi eső után s az idő kedvező volta erősítette a reménységet az évforduló ünnepségének sikerében.

Az ünnepély reggelén a főtvo-nalak házaira egymásután vonták fel a lobogókat s nemsokára szép lobogó-díszbe öltözött a város, várva vendégeit.

A rendező-bizottság fáradhatatlan elnöke, dr. Hornyay Béla, ki az ünnep fényes sikerében minden elismerésnél méltóbb jutalmat kapott, a fáradhatlan, agilis dr. Kocz Endrével megtették az utolsó előkészületeket, intézkedéseket, mintegy bekoronázva az utóbbi napok lázas tevékenységét.

A vendégek érkezése.

Déli tizenkét óra után a vonatok megérkezésénél a rendező-bizottságra nagy feladat várt: az érkező vendégek fogadása, elszállásolása. Dr. Hornyay Béla pontosan előkészített mindent s az ünnepélyesen fogadott vendégek mind a lehető legjobb elszállásolást nyerték.

Az ünnepségre nagyobb tömegben a délután 2 órakor Sárospatakról indult különvonaton jöttek vendégek, a sárospataki főiskola s tanítóképezde ifjusága nagy, tekintélyes számban képviselten. A kassai áll. főreáliskola hallgatói szintén szép számban rándultak le a Kazinczy Ferenc emlékezetének dicsőítésére, hódolatuk bemutatása végett, dr. Pap Illés, Gerecz, Horai, Krantz, Gillingner s Beniacs tanáraik vezetésével.

Az ünnepségre érkezettek között voltak a Kazinczy család tagjai közül Kazinczy Gábor és Lajos ítélőtáblai bírák s Kazinczy Arthur beretói nagybirtokos. Az Akadémia képviselőjében Négyessy László akadémiai tag, egyetemi tanár jelent meg. A kassai Kazinczy-kört dr. Blanár Béla, dr. Kazinczy Gyula, Antalóczy Antal, Arányi Antal, Matzner Samu, dr. Kardos Gyula, az ungvári Gyöngyössi társaságot Berzeviczy István, Kovássy Elemér, Vidor Marci s dr. Nagy József, a debreceni Csokonai kört dr. Kardos Albert, az eperjesi Széchényi kört Korbély Géza képviselték. Többen az érkezettek közül családtagjait is magukkal hozták.

Látogatás Meczner Gyulánál.

A megérkezett vendégek a megérkezés után tisztelgő látogatást tettek Meczner Gyula főispán, a Kazinczy-kör elnökénél, aki a vendégeket a vármegyeházán, hivatalos termeiben fogadta.

A tisztelgők között voltak a Kazinczy család tagjai s az irodalmi körök képviselőjében megjelent idegen vendégek.

Meczner Gyula főispán az akkor nála összegyűlt vendégei élén fogadta a látogatókat s magyaros szívélies-

séggel látta őket mindvégig. A közeledő megnyitáshoz tartó idő kellemes társalgás és eszmecsere közben telt el.

Fél két órakor a főispán illusztris vendégei élén már megjelent a Magyar Király nyári étkező helyiségében a közeledő helyiségében.

A közeledő.

A Meczner Gyula főispán, mint a Kazinczy-kör elnökénél befejezést nyert látogatás után az ünnepelő közönség, megjelent vendégei élén a „Magyar Király” nyári étkező-helyiségében tartott közeledőre vonult.

A közeledőben a főasztal közepén Meczner Gyula főispán ült.

A főhelyeken Meczner Gyuláné, Dókus Gyuláné, Négyessy László akadémiai tag, Dókus Gyula alispán, a Kazinczy család tagjai, az irodalmi körök képviselői, a vendégek s a hölgyek ültek, kik szintén szép kosztokban vettek részt a társaságban. A jelenvolt notabilitások neveinek közlése csaknem lehetetlen, mert a névsor maga hasábotak tenne ki. Ott láttuk a vármegyei, a városi élet kitűnőseit, nagyon szép, majdnem teljes számban Sztrilich alezreddel élén a honvédtisztikart, társas életünk kiválóságait s egyáltalán minden társadalmi réteg képviselőit oly szép számban, mely így nagyságban, harmonikus teljességben még aligha volt egyűt.

A lakoma során az első felköszöntőt Meczner Gyula főispán mondta öfelségére. A tartalmas dikiót a jelenvoltak állva hallgatták végig. A felköszöntő egész terjedelmében így hangzik:

Történetünk egyik jelentőség-teljes időpontjának, a nyelvújító Kazinczy Ferenc születése 150-ik évfordulójának ünnepén, nemzetünk ősi hagyományához hiven, legelső helyen emelkedjék fel gondolatunk azon férfiuhoz, kinek felkent fejét Szent István koronája ékesíti.

Nehéz időkben, midőn idegen rossz tanácsadók a nemzet és királya közt a jó viszonyt megbontani igyekeztek, rendszerint királyaink szíve fordult vissza nemzetünkhez. Különösen dicsőségesen uralkodó királyunk Öfelsége hosszú uralkodása alatt hűséges magyar nemzetéhez való igaz vonzódással s alkotmánytisztelő gondolkodásával boldogította nemzetünket. Áldja meg az Isten érte!

Teljes hitünk és reményünk, hogy a jelen nehéz időkben is az ő fejedelmi szíve megnyilatkoznia fog s a nemzet nagyjainak tanácsára hallgatva, meg fogja találni az alkotmányos utat a nemzet igaz jogainak érvényesüléséhez s most sem hagyja el hűséges magyar nemzetét.

Szívünkbeli fakadó igaz érzéssel imádkozva kérjük az Egek urát, nemzetünk üdvére áldja és tartsa meg Őt sokáig erőben, egészségben, hogy lelhesse magyar népe boldogságán örömet, hogy a fenyegető borus napok mihamar leáldozván virradjon fel végleg a nemzet és király közötti bensőleges megtörhetlen bizalom napja, mely sugaraival aranyozza be a három hegy és négy folyam országát jólétel, meglegedéssel, töltse el a nemzetet s dicsőséggel árássa el a szent korona viselőjét.

Hölgyeim és uraim! Émeljük

poharainkat a mi dicsőségesen uralkodó urunk és királyunk I. Ferenc József Öfelsége üdvéért.

Eljen a Király!

Az éljenzéssel fogadott első tosztt után felköszöntőket mondottak még Matolai Etele — gróf Apponyi Albertre, dr. Hornyay Béla a tud. Akadémia képviselőjével élén a megjelent vendégekre, dr. Szirmay István — a Kazinczy család megjelent tagjaira, Korbély Géza — a zemplénvármegyei Kazinczy-kör elnökségére, Vidor Marci lapunk legutóbbi számában már megjelent szép versét olvasta fel köztetszés mellett. Blanár Béla — a Kazinczy-kört s tagjait, dr. Reichard Salamon — a Kazinczy család jelenvolt tagjait Kazinczy Gábor s Lajos táblabírákat köszöntötték fel. A toasztok sorát dr. Buza Barna orszgy. képviselő hatásos beszéde zárta be.

Az ebédet, melyen a vendégek városunk bortermelőinek finom borait élvezték közadakozás folytán: Keresztessi Lajos ugy szervezte, hogy kitűnő konyhájának megfelelőbb bizonyosságát alig adhatta volna másképp, mint a pompás, változatos ebédben. A jó hangulatot jelezte az is, hogy a társaság a műsor meghatározta időnél túl maradt az asztaloknál.

A diszközgyűlés.

A közeledő folyamán elhangzott szebbnél-szebb felköszöntők nagy száma okozta, hogy az ebéd határideje túlterjedt a megállapított időn s az ünnepelő közönség kissé késve érkezett el a sátoraljaújhelyi főgimnázium tágas tornacsarnokában kitűzött diszközgyűlésre.

Az ebéd után résztvettek, Meczner Gyula főispán vezetése alatt vonultak a főgimnáziumhoz, melynek nagytermet már akkor oly nagy számú közönség foglalta el, hogy a nagyterem szűknek bizonyult a díszes társaság befogadására.

A terem hátsó részét az ifjuság foglalta el zászlói alatt, így a sárospataki főiskola, a kassai állami főreáliskola, a sárospataki tanítóképezde, a sátoraljaújhelyi főgimnázium ifjusága, míg a belső körben, az elnöki emelvény körül a vendégek helyezkedtek el.

Az elnöki emelvényen Meczner Gyula főispán, Matolai Etele nyug. alispán, Négyessy László akadémiai tag s dr. Hornyay Béla, a Kazinczy-kör igazgatója foglaltak helyet.

A kegyeletes ünnepséget Meczner Gyula főispán nyitotta meg, ki a dr. Hornyay Béla felkérésére elmondotta minden jelenlevőre mély hatást gyakorló elnöki megnyitóját. Meczner Gyula főispán, mint gr. Apponyi Albert vallás és közoktatásügyi miniszter képviselője s helyettesítője az ünnepségen, első sorban a közoktatásügyi miniszterrel emlékezett meg, ki bokros hazafias teendői miatt akadályozva van a megjelenésben, de lelkeben, gondolatával itt van az ünnepelő között is. Üdvözlő a nagy nyelvreformator emlékének apoteozálására összegyűlt vendégeket, a vármegyei képviselőjében megjelent Dókus Gyula alispán, a törvényhatósági bizottsági tagokat s különösen a tanuló ifjuságot, kiket lélekemelő szavakban buzdított a nagy elődök tiszteletére, mint olyanokat, akikre a hazának szüksége van s akikre a haza számít.

2. oldal.

Tartalmas, köztetszével találkozott megnyitóját végén felkéri Négyessy László akadémiai tagot emlékbeszéde elmondására.

A magasröptű megnyitó beszéd a következő volt:

Tisztelt ünneplő közönség!

Vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Apponyi Albert gróf öngyerméltósága képviselében fogadják szíves, hálás köszönetemet, őszinte vonzalmuknak meleg kifejezéseért.

Öngyerméltósága őszintén sajnálja, hogy hivatali nagy elfoglaltsága miatt személyesen meg nem jelenhetett; nagy lelkével s hazafias lelkesedésének teljességével azonban jelen van közöttünk s velünk ünneplés és Kazinczy Ferenc hagyatékának további gondozására s kitartó munkálására hív fel bennünket.

Fogadják kérem szívesen öngyerméltósága meleg üdvözlését s azon hű kívánságának kifejezését, hogy e jelentőségű ünnep fényesen sikerüljön.

És most tisztelt hölgyeim és uraim, mint a zempléni vármegyei „Kazinczy-kör“ elnöke szívélyes üdvözléssel köszöntöm önöket és pedig legelső helyen azon kedves, illusztris vendégeinket, akik a tudományos és irodalmi társulatok, főiskolák és tanintézetek képviselőiben a távolból ide fáradtak, hogy emeljék ünnepélyünk fényét, jelentőségét. Isten hozta őket!

Tiszteletteljesen üdvözlöm a fényes mult, a nagy eszmékért mindig lelkesedni, tenni és áldozni tudó Zemplén vármegyét, melynek megszentelt földjében Széphalmon pihennek Karinczy hamvai, áll fenn látható emléke, mauzoleuma, a hálás nemzet soha el nem érülő kegyelete által gondozva; üdvözlöm a vármegye képviselőiben megjelent érdeműs alispán urat s a vezetése alatt nagyszámban megjelent törvényhatósági bizottsági tag urakat. Tisztelettel üdvözlöm a Sátoraljaúj helyben állomásozó m. kir. honvéd tisztikart. Melegen üdvözlöm a nagynevű család megjelent hölgy és férfi tagjait. Reményteljes szeretettel üdvözlöm különösen a megjelent tanuló ifjúságot.

Tisztelt ünneplő közönség! T. hölgyeim és uraim! Zempléni vármegyei Kazinczy-körünk hazafiai hagyományos köteletségének ismerte megünnepelni Kazinczy Ferenc születésének másfélszázados évfordulóját, hogy ez alkalommal is leróva a hála és kegyelet adóját, egyszersmind szövevényeket gyujtsion bevilágítani a multba, a mult néhez küzdelmeibe, hogy ezekből tanulságot, lelkesedést merítsünk Kazinczy Ferenc örökének további kitartó munkálására s különösen tanulságot és lelkesedést merithessen a minden szépre, jóra és nemesre fogékony ifjúság, a jövő reménye, a maga művelésére, képezésére, a tanulásra, a hazafiai lelkesedéssel teljesítendő munkásságra és kitartásra, hogy megbirhassák a jövőnek rájuk néző további nagy küzdelmeit s tudatára ébredjenek magas szentes hivatásuknak, kötelességüknek s annak, hogy a nemzet és haza számít rájuk!

A diszgyűlést ezennel megnyitom s tisztelettel felkérem a M. T. Akadémia kiküldöttét dr. Négyessy László tudós társasági tag öngyerméltósága Kazinczy Ferenc felett tartandó emlékbeszéde elmondására.

Négyessy László egyetemi tanár. Akadémiai tag, az ünnepségen a tud. Akadémia képviselője mondotta el azután nagy szóközi képességgel emlékbeszéde.

Az ünnepi beszédet áhitatos figyelemmel hallgatták a jelen voltak. A tudós tanár ajkáról elhangzott szavak teljesen új világításban mutatták be Kazinczy Ferencet, működését s

e működése eredményeit. Országos-hírű tudósunk foglalkozott Kazinczy-val, mint íróval, mint nyelvújítóval, mint irodalmi agitátorral s e jelentős eredményü működései felé helyezte ama kiválóságát, hogy ő a nemzeti eszme apostolaként vértelen csatával a nemzeti kultúra útján tört a cél felé, melyet vér és kard útján véltek elérni hős elődeink s kimutatta, hogy az ő harcának is voltak olyan eredményei, mint a hősökének. Széchényivel vonja párhuzamba, de rámutat arra, hogy Kazinczy-nak nem állottak rendelkezésére célja felé törni oly erőforrások, mint Széchényinek. Saját élete munkásságát, csak a maga erejét áldozhatta fel a nemzeti kultusz oltárán, de ez áldozat becses rendkívüli fontosságu volt a nemzetre. Kiemeli nyelvújító működését, s az ellen a multban s jelenben felmerült kifogásokat. De meggyőző érvekkel bizonyítja, hogy minden reformnak — s Kazinczy reformember volt — meg vannak a maga túlzásai, hibái, de ezek a velejáró hibák eltűnnek, nyomtalanul elvesznek az egységes hatáshoz viszonyítva, melyet a reform maga kiváltott.

Igazán sajnáljuk, hogy a tudós tanár magas szárnyalású emlékbeszéde lapunk terjedelme miatt csak így hitvány vázlatban ismertetethetjük. Mert mindazok, akik halották a Négyessy László szavait, velünk együtt sajnálják, hogy ez a maradandó megörökítést érdemlő beszéd: teljes terjedelmében nem érvényesülhet, hogy mély érvei felett elmélkedhetnénk, gondolkodhatnánk s a maga valóságában ismerhetnénk meg belőlök Kazinczy Ferencet. A Kazinczy Ferenc működésének, életének olyan ismeretése volt a kiváló tudós emlékbeszéde, melynek minden szava aranybetűket érdemel meg.

Oly nagy volt a hatás, hogy csak percek múlva szállhatott le a közönség a magas régiókból, hová Négyessy a gondolat szárnyán felragadta, hogy általános, kitörő tapsviharban adjon kifejezést elragadtatásának.

Az emlékbeszéd elhangzása után dr. Hornyay Béla ismertette a Kazinczy-kör ódái s próza pályázatának eredményét, melyen sárospataki s sátoraljaúj helyi gimnáziumi tanulók vehettek részt s melynek díjait Meczner Gyula főispán adta. Beszámolt arról, hogy az óda pályázatra egy pályamunka érkezett, mely a jutalomra érdemes, a prózára kettő, melyek között a díjakat megosztják.

Az óda pályázat nyertese Fekete Gyula sárospataki VIII. oszt. tanuló, kinek lelkes költeménye tetszéssel fogadott felolvasásra is került, míg a próza pályázat nyertesei Kantha Géza és Tóth Ferenc sátoraljaúj helyi VIII. oszt. tanulók, kiknek a kitűzött díjakat lelkes éljenzés közben adta át dr. Hornyay Béla igazgató.

Mielőtt a diszközgyűlés befejezését ért volna Meczner Gyula talpraesett szavakban mondott köszönetet Négyessy László akadémiai tagnak emlékbeszédeért s a közönség őszinte óhajától tolmácsolta abban a kívánságban, hogy az Eg sok ilyen tudóst adjon a hazának.

A diszközgyűlést a sátoraljaúj helyi főgimnáziumi ifj. énekkar a Szózat eléneklésével rekesztette be, melyet az ifjúsággal együtt a közönség is énekelve vonult ki a diszközgyűlés színhelyéről.

Kivonulás Széphalomra.

Az ünneplő közönség a főgimnáziumban tartott diszközgyűlés után kocsikra ülve vonult ki Széphalomra, Kazinczy Ferenc sírhéjához.

A főgimnáziumi téren csoportosultak a magánfogatok, bérkocsik, melyek a közönség rendelkezésére állottak. Valóságos kocsitábor foglalta el az utcákat s innen teljesen rendezésben, miben nagy érdeme van Schmidt Lajos rendőrkapitánynak s Friss Heiman tűzoltóparancsnoknak, vonult a

szinte végtelennek látszó kocsisor Széphalom felé.

Az első fogaton Meczner Gyula főispán s Négyessy László ültek, az utánok haladó kocsikban a Kazinczy-család az ünnepségen rész vett s jelen volt tagjai, a nagyszámu vendégek, megyei s városi notabilitások, a közönség, s az ifjúság.

Felemelő látvány volt, mikor a hosszú kocsisor, a kocsik bakján a koszorukat vivő, diszbe öltözött vármegyei hajdukkal végigrobogott a városon s kivonult Kazinczy széphalmi mauzoleumához.

Azok a körök s egyesületek, melyek gyalog zárandokoltak ki Széphalomra jóval előbb indultak el a gyártelepi zenekar vezetésével Széphalomra a csatlakozó nagy közönség kíséretében.

A széphalmi ünnepség.

A disz vendégsereg, melyet már Széphalmon az előbb, gyalogosan kirándult lelkes ünneplők s a falu diszbe öltözött népe fogadott, megérkezvén a mauzoleumhoz: kezdetét vette a kegyeletes megemlékezés ünnepének nagyarányú széphalmi részlete.

A sárospataki főiskolai énekkar éneknyitója után dr. Hornyay Béla magas szárnyalású beszéd kíséretében tette le a zempléni vármegyei Kazinczy-kör impozáns babérkoszoruját Kazinczy Ferencnek a mauzoleumban levő mellszobrára.

A beszédet teljes terjedelmében a következőkben közöljük:

Kazinczy Ferenc itt vagyunk! A rügy- lomb- a virágfakasztó májust választottuk, hogy felkeresünk itt néma magányodban, hisz ami a május a természetnek, az volt a Te működésed a hazának. Szived, lelked, hazaszereteted melegét átsugároztad a nemzet lelkébe s e meleg nyomán tavasz fakadt.

Nyelvében él a nemzet s Te megmentve a nyelvet, lethargikus álmából felébresztéd és megmentéd a nemzetet s ha most a közel rónaságról, hol a sík alföld összelel-közlik a Kárpátok lépcsőfokával az alkonyi szellő elhossa ide az aratók magyar dalát, ha szőlőhegyeinről a szüretelők vig dalának akkordjai ide elhangzanak Téged dicsőitenek azok. Téged a beszélni kezdő gyermek magyar csacsogása, Téged a magyarok Istenéhez felszálló magyar ima és irhatnak, kólthetnek bármit is, minden magyarul megírt szó a Te dicsőségedet zengi.

A májust is megelőzik a hideg hónapok, a napsugár harca a jég-csapokkal, Te neked is először felkellett olvasztanod a közöny jég-páncélját, hogy eljuthass a természet talajához. Küzdened, harcmodod kellett Neked is, mint küzdünk ma is mindenért mi magyar és szenvedned mindenért, mint szenved ma is az, aki nemzetéért küzd. — Jóságos lelked, melyet visszatürközött mosolygó, szelid arcod vértelvezte volt a toll, a guny, a börtönnel szemben is, egy szent, egy magasztos eszme vezérelt csak: megújítani a nyelvet s a nyelvvel megújítani az elagott nemzetet.

Fáradtságod nem volt hiábavaló! Nézd másfél század, százötven hosszú év sem feledtetett e Téged, itt vagyunk, a mult, jelen s jövő nemzedékét itt látod magad körül egyesülve egy szívdobbanás, egy gondolatban, mely a Te dicsőségednek szól. Hadd az ajkukról elhangzó magyar szót, ezt a bájos szép zenét, melynek minden hangjegyét Te írad türelem, fáradtság és szorgalommal.

Sirodhoz jöttünk, hogy születésed ünnepejünk, hisz születésed sírhantodnál kezdődik. Neked is túrnód, szenvedned s meghallnod kellett, mint annyi nagy embernek, hogy neved örökké bevésve maradjon az utódok emlékébe.

Ott ama fasorban, hol a lom-

bok egymásra borulva templomot alkotnak, hova le-leszáll a csalógány, hogy elzengje neked panszos dalát, nyugszik Kazinczy Ferenc, az ember. Szived pora összegyűlt a haza, Zemplén vármegye porával, hogy annál drágábbá, becsesebbé, értékesebbé tegye nekünk azt. A reptényével befutott sírkő fedi azt, mi benned mulandó volt, de itt a mauzoleumban örökké él a nagy irodalmár. Itt trónol szellemed s innen e falak közül sugárzik az ki az egész nemzetre, hogy egy-egy szikrája bejusson minden magyar ember szívébe, a magyarság elszánt bajnokává avatva azt.

Kazinczy Ferenc! Az érdem e szimbolikus, mulandó jelét e babér s cser koszorút elhoztam, hogy a zempléni vármegyei „Kazinczy-kör“ nevében örökké élő szellemed szimbolikus jele — márványszobrod elé helyezzem.

Te nagy szellem, Te szent öreg tanító, buzdíts, lelkesíts minket továbbra is. E sors üldözött nemzetnél gyakoriak a vészes, viharos napok, ha a küzdelemben fáradni kezdenénk, eljövünk ide sirodhoz bátorságot meríteni, miként a vándor el megy a forrás üdítő vizéhez. Nagy Kazinczy szelleme él bennünk, légy mindig velünk!

A beszéd elhangzása után Matolai Etele szavalta el Szemere Miklósnak 50 év előtt, a száz éves évforduló alkalmára írott s ugyancsak általa elszavalt, Matolai Etele előadásában nagy hatást ért költeményét.

Azután Novák Lajos sárospataki főiskolai közigazgató, utána Hodossy Béla sárospaki tanítóképezdei igazgató köztölték a Kazinczy méltatására intézettekben kitűzött irodalmi pályázatok eredményét s átadták a pályadíjnyertes szerzőknek lelkesítő beszéd kíséretében a jutalmakat. Különösen szép buzdító beszédet intézett Novák igazgató az egyik pályadíj nyerteséhez: Szarka Gyula III. éves sárospataki hittanhallgatóhoz.

A jutalmak kiosztása után a közönség Kazinczy Ferenc sírhéjához vult, a hol az egyesületek, a család, a vendégek, körök, tanteszületek koszoruit helyezték el.

Itt, a széphalmi ünnepségen kerültek a hölgyek által a vendégek közötti szótosztásra azok a Kazinczy Ferenc sírhéjól való borostyán levelekből alkotott eszokrok, melyeket dr. Hornyay Béla 88 éves édes anyja kötött össze szerető gondokkal, a nemeslelkű matrona fenkólt gondolkozást jellemző poetikus fáradzásával, hogy azokat szétosztva az ünnepség kedves emlékeként vihessék a vendégek otthonukba.

Kazinczy sírhalmánál.

A sírra elsőben Dókus Gyula vármegyei alispán helyezte el a vármegye babérkoszoruját a jelen voltakra nagy hatást tett, Kazinczy Ferenc emlékeztető méltató, fenkólt szárnyalású beszéd kíséretében.

Négyessy László az Akadémia s Kisfaludy társaság koszoruit helyezte el a síron. Azután a család nevében Kazinczy Gábor helyezett el koszorút a sírhalmom.

Blanár Béla a kassai Kazinczy-kör, Korbély Géza az eperjesi Széchényi kör, Berzevicsy István az ungvári Gyöngyösi Társaság koszoruit tették le.

A kassai főreáliskola s a sátoraljaúj helyi gyártelepi dal-, zene- és önképzőkör koszoruinak elhelyezése után Dókus Gyuláné a sátoraljaúj helyi hölgyek emlékezésének virágjeleit tette le a zárandokhelylyé vált sírhalmomra.

Novák Lajos közigazgató a sárospataki főiskola, Farkas Andor a város, Móri Dániel a sátoraljaúj helyi ipartestület koszoruit helyezték el.

Utoltjára dr. Székely Albert a M. K. H. P. szabadkőműves páholy kék szalagos orgonavirág koszoruját

tette le a sirra. A sírnál tartott kegyeletos ünnepet a Hymnusz zárta be.

A koszorok.

A sirra helyezett koszorok majdnem teljesen megtöltötték a sírkörül vont vasrácozat belsejét. Ugy, egymásra halmozva hirdetői voltak a fekete márványtáblán annak, hogy az alatta porló hamvak a nemzet örökre élő kegyeletének tárgyai, melyek kegyeletet várnak s melyek meg is találják azt, míg magyar nép él a szentelt honi föld rögei felett.

A diszes koszorok sorából kiemeljük a vármegye piros-kék szalagos koszoruját, babér s páлмаágakból. A koszoru szalagján a felírás volt: Hálás kegyelettel — Zemplén-vármegye közönsége. Nagyon diszes és impozáns volt az Akadémia s a Kiszfalyd társaság fehér szalagos koszoruja. Az eperjesi Széchényi kör koszoruja fehér szalagján: Az eperjesi Széchényi kör — Kazinczy emlékének felírás volt. A koszoru a zborói Rákóczi erdő túlelveli fainak ágából volt fonva. Az ungvári Gyöngyösi Társaság szegfű, gyöngyvirág koszorujának szalagján: Kazinczy emlékének — a Gyöngyösi Társaság felírás díszelgett, míg a Kassai Kazinczy körében: A Kassai Kazinczy-kör Kazinczy Ferenc emlékének.

Felette szép volt a sátoraljauhelyi hölgyek s a város sárga-piros szalagallal ellátott koszoruja.

A Munkács Keleti Hegyvidéki Páholy koszorujának szalagján ez a felírás volt: Szabadkőműves szellemeknek — hálás testvéreid M. K. H. P.

A zemplénvármegyei Kazinczy-kör kék szalagos, hatalmas koszoruját már előzőleg a Kazinczy Ferenc mauzoleumban lévő mellszobrán helyezték el.

Bevonulás és uzsonna.

A Széchalmon tartott ünnepség is sokkal tovább tartott, mint a műsor tervezte s így történt meg, hogy a széchalmai ünnepségen résztvett közönség élén vendégeivel később érkezett vissza a városba, mint azt előre gondolni lehetett.

Mire a vendégsereget s a közönséget visszahozták a fogatok: már régóta várta a vendégeket a sátoraljauhelyi hölgyek által a vármegyháza nagytermében rendezett pompás uzsonna, amelyre a vendégek bizonyonyal a legkellemesebb emlékekkel fognak visszagondolni. A magyaros vendéglátás, szívélyesség valószággal felüldítette a résztvevőket s ezen uzsonna ügyes rendezése városunk hölgyeinek bizonyonyal megszerezte a jelenvolt vendégek általános elismerését. Az uzsonnát, melyen hölgyeink tanuságot tettek szívélyességükről, magyaros vendégszeretetükről sikerült táncmulatság rekasztette be.

Ugyanakkor a Kazinczy-kör a „Magyar Király“-ban az idegenből jött ifjuság számára adott uzsonnát, melyet Keresztessy Lajos vendéglős szervirozott gondnal az ifju vendégek közmegelegedésére.

Bucuszás.

Az ünnepség műsorába ezen a pontokon kívül fel lett véve több tárgy, így Borsiban II. Rákóczi Ferenc szülőházának megtekintése is, de az ünnepség műsora jóval nagyobb méretű volt s több időt vett igénybe, mint előre tervezve volt s így az a vendégek kényelme szempontjából is rövidült.

A vármegyháza nagytermében tartott uzsonna együtt tartotta a bucsuzás ideje elérkeztéig a társaságot. Az ünnepségre lejött vendégek az esti vonatokkal indultak vissza otthonukba magukkal vite a sikerült ünnepség maradtató benyomásait. A vendégek bucsuztatására nagy számban vonult ki a nagyalomásra a rendezőbizottsággal élén a sátoraljauhelyi közönség is.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(Közigazgatási gyakoronoki ki-nevezés. Meczner Gyula főispán, Horváth Dezső kir. törvényszéki díjtalan joggyakoronokot ideiglenes minőségű közigazgatási gyakoronokká nevezte ki.

(Államsegély tűzkárosultak részére. Meczner Gyula főispán előterjesztésére a belügyminiszter Háromhuta község tűzkárosultjainak segélyezésére 400 koronát utalványozott.

(Pályázat a gazdasági tanácsosi állásra. A városnál megüresedett gazdasági tanácsosi állásra pályázók nevei között Rácz Miklós szigorló jogász nevét is említettük. Mint utólag értesülünk Rácz Miklós egyáltalán nem pályázik a megüresedett tanácsosi, vagy az esetleges üresedésbe jövő közigazgatási gyakoronoki állásra.

HIREK.

— Keresztjári napok. E hét három első napjának délelőttjén tartottak meg a róm. kath. egyházban az ugynevezett keresztjáró heti körmeneteket, amelyeken nagyszámu hívón kívül a helybeli összes kath. tanítézetek ifjusága is résztvett. A körmeneteket Bessenyei István apátplebános vezette. — Holnap Aldozócsütörtök, Krisztus menybemenetelének emléknapja lesz, melyet úgy az összes kath., mint a protestáns egyházak megünnepelnek.

— A Kazinczy-ünnephez. A sátoraljauhelyi hölgyek közadakozásuk eredményéből Kazinczy Ferenc sírjára koszorut vettek. A begyült összegből 28 korona maradt fel, mely összeg a tanulójfuság megvendéglése költségeit egészítette ki. Ugy az erről, mint a Kazinczy ünnep többlet költségeiről szóló elszámolások bárki által megtekinthetők Kincsesy Péternél, a Kazinczy-kör pénztárnokánál.

— A „Kazinczy-kör“ vezetősége hálás köszönétét nyilvánítja úgy az irodalmi körök küldöttségeinek, valamint a helybeli kegyesrendi főgimnázium igazgatójának a terem átengedéseért; a sárospataki főiskola és tanítóképezde tanárainak és ifjuságának, továbbá a helybeli hölgyeknek, tantestületeknek, a fogatok tulajdonosainak azok átengedéseért s egyáltalán mindazoknak, akik közreműködésük és megjelenésük által a Kazinczy ünnepély fényét és sikerét emelni szívesek voltak. Az elnökség.

— Személyi hir. Békessy József tábornok, dandárparanesnok Kassáról a sátoraljauhelyi honvédszázalój meg szemlélése céljából városunkban időzött.

— Egyházi hir. A Kassai püspök jánosvölgyi róm. kath. plebánossá Tallya István eperjesi káplánt nevezte ki.

— Gyermeknapj jövedelem. Dókus Gyuláné kerületében adakoztak: Br. Sennye Gézáné 20 kor., Reichard Mór és fia, Klein Pál 10–10 kor., Gyarmathy Béla, Nagy Ferenc, Kádár Gyula, Blumenfeld Jenő, Neumann Jenő 5–5 kor., Vilkovszky és Tóth 4 kor., Róth Bernát s fia, Herman Géza, Primeche Jakab 3–3 kor., Varga Pál, Lefkovics Jakab, Landesman Miksa, Deutsch Herskó, Gottlieb Ignác, Weinberger és Klein 2–2 kor., Péchy Jenő, Krausz József, Burger Ede, ifj. Deutsch Mór, Hercz Kálmán, Schwarz Manó 1–1 kor., Zemplényi S. 60 fill., Nagy M. Géza, Klein Hugó, Perlmutter Jenő, N. N., öz. Fehér Dezsőné 50–50 fillér, Grünfeld Ignác 80 fill., N. N. 40 fill., Fränk, N. N., Kleinman Farkas, Groszman Herman 30–30 fill., Klein M., Moskovits Herman, Török Károly 20–20 fill., N. N., Stark Sámuelné 10–10 fillér, összesen 103 kor. 30 fillér. — Hozzá a mult számban kimutatott 1202 kor. 5 fill. befolyt összesen 1395 kor. 35 fillér.

— Tanügyi áthelyezések. Lapunk multi számában megemlítettük, hogy Kóródy Ferenc itteni kir. segédtanfelügyelő Nagyszebenbe lett áthelyezve. Kóródy helyére Kolombán Sándor nagyszebeni kir. segédtanfelügyelő jön Zemplén vármegyébe, minthogy az áthelyezést felek kérelmére kölesönösen eszközölte a kultusz kormány. Kóródy Ferenc távozására veszteség vármegyénk népoktatásügyére, mert benne egy kiválóan szorgalmas tisztviselő távozik. Kóródyné Seregy Gizella az itteni állami népiskolánál működő tanítónő a folyó tanév végével szintén elhagyja állását s így állami iskolánál egy tanítónői állás üresedésbe jő, melyre máris igen sok az aspiráns.

— Miniszteri biztos az érettségi vizsgálatokon. A sátoraljauhelyi főgimnáziumban megtartandó érettségi vizsgálatok miniszteri biztosá Buzássy Abel a pécsi ciszterciarendi főgymn. igazgatója lesz.

— Tanító gyűlés. A „Zemplén-vármegyei ált. Tanítógyűlés Szinnai Köre“ Szinnán, az áll. iskolában, 1909. évi május hó 26-án délelőtt 10 órakor rendes gyűlést tart. A gyűlés tárgyai közül kiemeljük: Azary Anna, Fotul Miron, Schmidt János, Pusztay Miklós tanügyi felolvasásait. A gyűlést követőleg közebéd lesz.

— Öntözzük az utcákat. A hirtelen, szinte átmenet nélkül beköszöntött meleg időjárás, de azon folyton szaporodó nagy porréteg is, mely ellep utcainkat: kívánatosabb teszik, hogy az utcaöntözés újból megkezdődjék. A városi vízvezeték ez első és nagyfontosságú áldását használjuk ki kell mérvbén. Mindenesetre költséges így a vízfogyasztás, de ezzel az anyagi kárral szemben áll a közti tisztasági szempont is, mely első sorban kívánja ezt az áldozatot. A városi hatóság figyelmét felhívjuk arra, hogy az utcák öntözését úgy, mint a multban, most is lehetőleg minél többször fogatatosítsa s lássa idejét, hogy az úgy közti tisztasági, mint közegészségi szempontból annyira jelentős és kívánatos utcaöntözés a meleg napokon s ha az utcák tisztasága kívánja minél fokozottab mérvbén fogatatosítsák. Gondot kell fordítani a főbb mellékutak öntözésére is, hol a jótékony, tisztító víz hatására igazán reászorult a város közönsége.

— Köszönetnyilvánítás. Néhai Guttmann Izraelné urnő a helybeli izr. iskolás gyermekek felruházó egyesület javára 200 koronás alapítványt tett, — midőn ezen alapítványt átvételét igazoljuk, egyszersmint adományozó örököseinek az egyesület nevében hálás köszönetet mondunk. — Az elnökség.

— Utólagosan érkezett adomány az ajkai bányaszerecsentlenek részére. Erdőhorvátii körjegyzőség 22 korona 74 fillér. Hozzá a mult számban kimutatott 3557 kor. 96 f., a megyében befolyt összesen 3580 kor. 70 fillér.

— Népgyűlés az önálló jegybank mellett. Kincsesy Péter, a sátoraljauhelyi Függötlenégi-kör elnöke s Buza Barna orszgy. képviselő falragaszok útján népgyűlésre hívják össze a város s vármegye közönségét folyó hó 23-án vasárnap délután 4 órára. A népgyűlés, melyre a fővárosból is több orszgy. képviselő jön le, az önálló jegybank felállítása mellett lesz hivatva állástfoglalni. — A népgyűlés után a „Vadaskürt“-ben közvacsora lesz.

— Megugrott elővásárlók. A legutóbbi heti vásár alkalmából egyik vámnál az elővásárlás ellenőrzésére kiküldött rendőri közegek egy pár elővásárlót tetten értek épen akkor, mikor a megvásárolt tyukokat s csirkéket igyekeztek a városba becsémpészni. Mikor az elővásárló kofák meglátták a feljük közelgő rendőrtisztviselőket: menekülni igyekeztek s hogy ezt annál biztosabban tehessék, eldobálták a vásárolt apróságokat. A rendőség így a megugrott

kofák helyett a csirkéket vette gondozásba s azokat nyilvános árverésen eladatta. Az ismeretlen kiltető elővásárlók ellen megindult a vizsgálat.

— Életmenő tanító. Laborcson a nagy esőzések folytán rendkívül megáradt a Labore folyó, melynek rozoga pallóján egy 16 éves, suhanc igyekezett átmenni. A palló leszakadt s a fiu a megáradt hullámok közzé zuhanva menthetlenül elveszett volna, ha a véletlenül arra járó Szavka Mihály gör. kath. tanító saját élete kockázatásával ki nem menti. A derék ifju tanító nemes cselekedete önmagában hordja dicséretét.

— Elgázolás. Folyó hó 12-én délelőtt féltizenkét órakor Telekházán közvetlenül az állami iskola s gyermekmenhely előtt, a törvényhatósági uton Goga János 5 éves menhelyen elhelyezett gyermeket egy szekér elgázolván, kezén, lábán és fején súlyos sérüléseket szenvedett. Hajduk András ölbe vitte a súlyosan sérült gyermeket kétségsbe esett szülői házához. Ugy látszik a menhelyen nem részesülnek a gyermekek a kellő gondozásban, sőt mint tudósítónk írja, maga az elhelyezés is a lehető legrosszabb, mert a gyermekeknek sem helyiségök, sem terök nincs a szabad mozgásra. Ajánljuk az illetékes hatóság figyelmébe.

— Tűz a templomban. Folyó hó 16-án 17-ére virradó éjjel tűz támadt a szilvásiujfalusi róm. kath. templomban, melynek áldozatul esett a templom oltára, Mária-szobra, az orgona, zászlók és templomi felszerelések egy része. Reggel vették észre a belső tüzet s csak Szokolszky Bertalan plebános buzóg fáradozásának és a rögötöni segítségnek volt köszönhető, hogy maga a templom lángba nem borult. A Mária-szobor, mely az oltáron állt, szintén leégett s csodácsodája, hogy a tűz és hőség középette feje épségben megmaradt.

— Tolvaj tanuló. Tkács János 12 éves állami elemi iskolai tanuló, Lapcsák Józsefnének lakásából ellopva tárcáját 15 koronával. A csendőrség a kis tolvajt a telekházai áll. iskolában találván, Majorosra haza kísérte, hol a tárcát a 15 koronával együtt a bünsö gyermek a ház alapzata alatt ásott s ismét beföldelt rejtekhelyből maga vette ki s adta át a nyomozó csendőröknek.

— Jótékony kéz a veszedelemben. A legutóbb történt Regécz Közép hutaí tüzveszély alkalmából, melyről már megemlékeztünk, báró Waldbott Ödön, a ki a tűz kitérőse alkalmából véletlenségből a község közelében volt, fogatából a lovakat rögöt kifogatván, az úvegutába küldötte a feskendőért és ő személyesen a legnagyobb buzóssággal fogott hozzá az oltáshoz. Vigasztalván a kétségbeesetteket úgy, hogy csakis odaadó fáradszatlan buzósságának és okos szerü vezetetésének köszönhető, hogy az amugy is szegény község teljesen a lángok martaléka nem lett, így is 14 lakóház és több melléképület pusztult el. Ezen szerencsétlenség enyhítésére a nagy lelkeről annyira ismert br. Waldbott Frigyes, a szegények jótévéje a következő napokban a legszegényebbeknek 300 kor. segélyt osztatot szét fia br. Waldbott Ödön által és utasította a regéczhutaí erdőtisztviselést, hogy a tűzkárosultaknak a lehető legmérsékeltébb árban a kellő építkezési anyagot bocsássa a károsultak rendelkezésére (ami meg is történt) és így ma már a leégett lakásukat éphithetik, ami hamarosan helyre is lesz állítva. Adjon a jó Isten minden vidéknek oly jótékonylelkű főurat, mint br. Waldbott Frigyes és családja.

— Tanító öröme. A kultuszminiszter 8056/909. sz. elvi jelentőségű határozatában kimondotta, hogy mindazon hitközségek, melyek az 1907. évi XXVII. t. cikk által biztosított magasabb államsegélyt igénybe vették, tanítóik részére a hivatkozott törvény-

ben biztosított lakáspénzt visszamenőleg 1907. évi július 1-től számítva kötelesek megadni.

— **Fuceses az előlegnek.** Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter a törvényhatóságokhoz intézett körrendeletében kimondta, hogy fizetési előleget ezentúl kizárólag csak tisztviselők vehetnek igénybe, díjnokok és szolgák pedig még az esetben sem, ha nyugdíj igényvel bírnak.

— **Nagy tűz Nagymihályban.** Nagymihályban folyó hó 15-ére virradólag kigyuladt a hirneves Barnai-féle nagyszálló, mely több helyen beégett s a tűz általán igen nagy pusztítást okozott. Innen átesaptak a lángok a közelben levő kéttornyú g. k. templomra, melynek fedélzete s mindkét tornyának teteje szintén leégett. A kár igen tetemes, de biztosítás révén nagyobb részben megtérül.

— **A gazdasági eselések és földmunkások biztosítása.** A kerületi munkásbiztosító és betegsegélyző pénztárnak az összes rendszeres földművelésügyi munkásokat (napszámosokat is) és gazdasági eseléseket be kell jelenteni és biztosítani az ide vonatkozó törvény értelmében, hogy a betegség és baleset esetén megkaphassák az őket megillető segélyt, az orvosi kezelést, a gyógyszerét és a táppénzt. Ezt a biztosítást, illetőleg bejelentést legtöbb esetben elhanyagolják, aminek következtében a földművelésügyi miniszter most szigorú rendeletet küldött az összes törvényhatóságokhoz, így Zemplén vármegyéhez is, hogy a mulasztást ellenőrizzék és megszüntessék.

— **Fürdőépítés Szerencsen.** A Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy Szerencs nagyközség képviselőtestülete gőz- és kádfürdő és uszoda építésére pályázatot hirdet.

— **Rabló cigányok.** Hernádnémeti község határában a Lakatos cigány családnak egy veszedelmes csoportját tartóztatta le a csendőrség. A cigányok a környéken több rablást és betörést követtek el s elfogatásuk alkalmával is nagy mennyiségű régi arany pénzt találtak náluk. A kir. ügyesség vette gondozásba a gonosz hordát.

— **Jóváhagyások.** A mádi orth. zsidó „Bikur Cholim” betegsegélyző egyesület alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. — A belügyminiszter a tállyai róm. kath. Legényegyesület alapszabályait jóváhagyta.

— **Májusban megfagyott gyermek.** A májusi fagynak emberélet is esett áldozatul. Töketerében az ot-tani gőzmalom éjjeli órákban négy éves gyermeke estefelé bátyja után akart menni és egy sekély árkon keresztülmelve, abba beleesett és ruhája csupa víz lett. De azért vizes ruhával is tovább indult. A gyermek egy erdőbe tévedt, hol kimerülve elaludt. A hajnali órákban találták meg szülei halva. Az orvos megállapította, hogy a kis gyermek megfagyott.

— **Eladó egy jókarban lévő trimó,** egy kredenc és egy ebédli tükör. Cim a kiadóhivatalban.

— **Kiadó a Kazinczy utcán egy esinosan butorozott udvari szoba,** esetleg teljes ellátással. Cim a kiadóhivatalban.

IRODALOM.

Petőfi Szendrey Julia. Két kötetben áldoz a Petőfi-Könyvtár a költő talányos lelkü neje: Szendrey Julia emlékének, kiadván az egyikben a sokat szenvedett, még többet megrálgalmazott, de valaha is aligha megértett nő költeményeit és naplóját, a másikban eredeti elbeszéléseit. Az irodalomtörténetileg, de még inkább lélektanilag fölötté bécse anyagot Bihari Mór gyűjtötte össze s ugyan-csak ő látta el tartalmas bevezetéssel a két kötetes művet. Bihari e be-

vezetésben sok tárgyilagossággal, emberi részvétellel és megértéssel formálja meg Szendrey Julia rejtélyes egyéniségének arcképét, megtisztítva azt attól a salaktól, melyet a kortársak fröcsesentettek reá, nem tudván neki megbocsátani azt a kényszerűséget, hogy hűtlenné lett a költő emlékéhez. A két kötetet a Petőfi-Könyvtár máris népszerű külső köntösében Kunossy, Szilágyi és Tsa adják ki a Petőfi-Ház javára; ára a két, Julia arcképével díszített kötetnek 2 kor. 40 fill.

Meltzl Hugó: Petőfi tanulmányai. Bevezetéssel ellátta dr. Barabás Ábel. A tavaly elhunyt s érdemeihez képest még mindig nem eléggé ismert és méltányolt magyar tudós, Meltzl Hugónak, a Petőfi-kultusz legfanatikusabb ápolójának kitűnő tanulmányait adja X. füzeté gyanánt az *Endrődi Sándor és Ferenczi Zoltán* dr. szerkesztésében megjelenő Petőfi-Könyvtár. Meltzl tudvalevőleg szász családból származott, anyanyelve német volt, de ennek ellenére olyan lelkes szeretettel munkálkodott a költő emlékének megdicsőítésén, mint kivülről magyar ember is kevés. A szerény, tudós férfi szinte egész életét ennek a munkának szentelte: őt világrészben tanította az embereket a magyar nemzet költőjének ismeretére. E roppant munkásságnak természetesen csak a javát adhatta a Petőfi-Könyvtár, de az az öt értekezés, mely a kötetbe került, egész képet ad Meltzl gondolatvilágáról, — ismerteti a költő respublika programját és politikai optimizmusát, valamint a szicíliai Petőfi-iskolát s közli gondolatait Petőfiről, melyekben ujongó lelkesedése és a költőt megértő bölcsessége egyaránt benne van. Az irodalomtörténetnek kész forrásmű, a közönségnek pedig roppant élvezetes munka ez, mely a *Petőfi-könyvtár* stílusát magyar borítékban s Meltzl arcképével díszítve a *Kunosi, Szilágyi és Tarsa* czég kiadásban jelent meg Ára 1 kor. 20 fill.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Esküdtszéki tárgyalás.** Folyó hó 17-ikén a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék, mint esküdtbíróóság esküdtszéki tárgyalást tartott a sátoraljaujhelyi törvényház esküdtszéki tárgyaló termében, mely iránt a közönség részéről is érdeklődés nyilvánult meg. *Üveges Mihály* taktaharkányi lakos állott bírái előtt azzal vádolva, hogy ez év január havában *Varga Balázst* ok s indok nélkül agyonütötte s azután össze-visszaszurkálta. A szerencsétlen ember az ütés s szurások miatt kiszenvedett. A tárgyalás szenzációsnak ígérkezett, de ítélet hozatalra nem került sor, amennyiben a vádlott különös viselkedése elmebeli állapotának megvizsgálását tette szükségessé. A törvényt látó bíróság elnöke *Fornszek Béla* volt, bírák *Görömbey s Isépy*. Jegyző: *Smotzer Nándor*. A vádhatóságot *Olchváry Dezső* kir. ügyész képviselte, míg a védelmet dr. *Lichtenstein Jenő* ügyvéd látta el. A tanu kihallgatások során még nem alakult ki teljesen, hogy a gyilkos bosszúból, szándékát előre megfontolva, vagy hirtelen fellobbanásában ölte-e meg *Varga Balázst*, mikor dr. *Lichtenstein Jenő* ügyvéd előterjesztést tett a törvényszéknek a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálását kérve. Előterjesztése elfogadtatván: a vádlott szakértők által meg fog vizsgáltatni s addig az iratok a központi vizsgáló bírónak adtak ki.

Laptulajdonos:

Ehler Gyula.

HIRDETÉSEK.

Fürdő megnyitás.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a kies fekvésű

nagytoronyai fürdőt

megnyitottuk és az, a most ujonnan épített nyaralóval és táncsteremmel ellátva a közönség rendelkezésére áll.

Társas kirándulásoknál előzetes értesítésre a csörgői vasuti állomáshoz fogatokról mindig gondoskodva lesz.

Minden vasárnap zene. — Ételek és hűsített italokról gondoskodva van.

Számos látogatást kér

a fürdő kezelősege.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **Tarczal**on a tulajdonomat képező „**Korona**” szállodámban modern kényelmes szobák, tágas táncsterem s remek (kóser) konyha áll az utazó közönség rendelkezésére. Elvállalom a lakodalmi étkezések, bankettek szervizelését, illetve ételek kiszolgálását. Pontos kiszolgálásért nagyon is mérsékelt árak mellett felelősséget vállalok. — A vasuti állomásonál minden érkező vonatonál saját fogatom áll a n. é. közönség rendelkezésére. Kívánatra jó cigányzenéről is gondoskodom. Szállodámban a modern igényeknek minden tekintetben megfelelő kényelemről gondoskodva van. Saját termésű hegyaljai boraimat árusítom.

Tisztelettel

Özv. Szafir Mártonné.

Zemplén-Ladmóczi Mész-és Agyagipar Készvénytársaság Sátoraljaujhely.

Ajánljuk a t. építő, építész és mészkereskedő urak szives figyelmébe az általunk kizárólag fával égetett, teljesen kömentes

I. rendű darabos meszet,

mely kiadás voltánál fogva az összes hazai termékeket felülmúlja.

Levélbeli megkeresésre azonnal válaszolunk, távirati megrendeléseket elfogadunk.

Zemplén-Ladmóczi Mész-és Agyagipar Részvénytársaság.

Sürgöncim: Mészársaság Satorhely. Telefon szám: 32.

Töketeremes és vidéke fogyasztási szövetkezet

Meghívó.

A Töketeremes és vidéke fogyasztási szövetkezet 1909. évi május 31-én délután 4 órakor Töketeremesen a község háza tancstermében

VIII-ik rendes évi közgyűlést

tart, melyre a t. tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Múlt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság 7 tagjának választása.
6. Netaláni indítványok.

Töketeremes, 1909. május 14-én.

Az igazgatóság.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg- és nyereség-számla a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Figyelmeztetnek a kizárt tagok, hogy az alapszabályok szerint visszafizetendő üzletrész összegeiket a közgyűlés napjától számítandó 30 nap alatt annál inkább vegyék fel, mert ellenkező esetben az a tartalékalap javára el fog évnülni.

Kerestetik

falura előkelő uri házhoz, egy a falusi háztartás összes ágaiban jártas házvezetőnő, aki a varráshoz is ért, azonnali belépésre.

Czim a kiadóhivatalban.

Kiadó

a Kazinczy-utcán egy 2 ablakos csinosan butorozott udvari szoba.

Czim megtudható a kiadóhivatalban.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 kor.
	1 szelvény 15 kor.
	1 szelvény 17 kor.
	1 szelvény 18 kor.
elegendő, csak	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamagant stb. gyári áron küld, a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. — Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Legnagyobb kitüntetés: Azany államérem „Nürnberg 1906.“

Legnagyobb kitüntetés: „Grand Prix“ St. Louis 1904.

LEGUJABB SZERKEZETŰ
CZIMBALMOK
 Schunda Venczel József
 cs. és kir. udvari hangszergyáros
 hirneves gyártmányaiból
 nagy választéku bizományi raktárt tart
WERNER SÁRIKA okl. czimbalom tanárnő
 magániskolájában Sátoraljauhely, Deák-utca 3.
 Igen kedvező részletfizetési módokat.
 Vidéki megrendeléseket azonnal szállít.

10/1909. bir. szám.

Hirdetmény.

Királyhelmece község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886. évi XXIX., 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. törvényekkel előírt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító 1909. évi június hó 1-ső napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogva felszólítatnak

- mindazok, akik a telekkönyvben előforduló bejegyzésre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt, a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;
- mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog tkvi bekebelezését a kitűzött határ-igdig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszaközöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átírássra az 1886 : XXIX. t.-c. 15—18. és az 1889 : XXXVIII. t.-cikk 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos, az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg-és illetékengedés kedvezményétől is elesnek;
- azok, a kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Királyhelmece, 1909. évi május hó 4-én.

Halász Gyula,
 kir. tvszéki bíró.

„Sanitás“ fürdőkád
 jutányos áron eladó
 Gojdics nővéreknél
 Sátoraljauhely.

Házvezetőnőnek

ajánlkozik egy jó házból való ügyes nő, lehetőleg magános urhoz.
 Ajánlatok **F. E.** czim alatt kiadóhivatalunkba intézendők.

ALAPITTATOTT 1900. ÉVBEN

Első Sátoraljauhelyi Mechanikai Hordógyár
 Deutsch, Blum és Társai
SÁTORALJAUJHELY.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani tetemesen megnagyabított és gőzgépekkel berendezett

Hordógyárunkat,

hol bor, sör, szesz, likőrös, szörp, olaj és petroleumos hordók minden nagyságban készíttetnek.
 Elvállalunk szesz és sörgyarak berendezését, valamint szüretelő edények készítését és minden e szakmába vágó munkákat.

Kiváló-tisztelettel:

Első Sátoraljauhelyi Mechanikai Hordógyár
 DEUTSCH, BLUM ÉS TÁRSAI
 (Ezelőtt: **Deutsch Adolf Simon.**)

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közönségnél, eszénál és meghűléseknel, bedörzsölésésköpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárlásakor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

EGY OKOSFEJ

MINDENKOR HASZNALJA A

DR. OETKER FÉLE SÜTŐPORT VANILIACUKROT PUDDINGPORT

A 12 FILLÉR

MILLIÓSZOROSAN ÉRVÉNYESÜLT. VÉNYEK DIJMENTESEN KAPHATÓK MINDEN DROGÉRIÁBAN, UGYMINT MINDEN JOBB FÜSZER ÉS CSEMEGE ÜZLETBEN, VAGY KÖZVETLENUL DR. OETKER A. KÉPVISELŐJÉNél PALLAS ÉS TÁRSA CZÉGNél BUDAPEST, V. HOLD-UTCA 9.

Sátoraljauhelyi raktár:
Hrabéczy Kálmán drogériája
 és **Bilanovits P. és Társa** üzlete.

ELISMERT LEGHIRESEBB CSEPLŐKÉSZLETEK

TELJES JÓTÁLÁSSAL

ÜZEMBEN BÁRMIKOR MEGTEKINT HETŐH.

ELSŐRENDŰ SZIVÓGÁZTELEPEK ÜZEMKÖLTSG. LŐERŐ ÓRÁNKINT HB. 1½-2 FILLÉR ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA. ÁRJEGYZÉK INGYEN.

HERKULES MOTOR VALLALAT
 BUDAPEST VYACZI-UT 30.

ERDŐBÉNYE

Gyógyfürdő Zemplén vármegyében, Tokaj-Hegyalján, szél es pormentes erdős völgykatonában. 237 méterre a tengerszin felett.

Fürdőidény: május 20-ától szeptember 15-éig.

Vize kitűnő hatású gazdag vas- és timsótartalmánál fogva a női betegségekben, sápkórban, idegbántalmakban, rheumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknek. Meleg kádfürdőkön kívül használhatók: iszap, vasláp, sósfürdők; massage, izasztó és hidegvíz-gyógyászat. Ivó-gyógyászat mindegyikféle ásványvíz van készletben. Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és különösen malárikus bajokban szenvedők részére.

Posta és táviróállomás **Erdőbénye**. Táviratok telefonon adatként át a fürdőtelepre és telepről. Postai küldemények naponként egyszer szállíthatók ki a telepre és telepről.

Allandóan a telepen lakó fürdőorvos: **dr. Asztalos Kálmán** Erdőbényéről.

Vendéglős: **Végh László** Sárospatakról, akinél kitűnő és jutányos étkezés és kifogástalan kiszolgálás lehethet.

Külön izraelita vendéglő.
Vasúti állomás: személyvonathoz „Erdőbénye-Fürdő“ megállóhely; gyorsvonathoz: „Liszka-Tolesva“ állomás, ahonnan és hová hatóságilag megállapított szállítási díj mellett bérkeosi közlekedés van berendezve.

A fürdő házilag van kezelve. Fürdőleirást kívánatra küld a

fürdőigazgatóság.

3292/1909. tk. sz.

Hirdetmény.

Semjén, Kisrosvány és Nagygéres községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk értelmében elkészítették és a nyilvánosságnak átadtván, ez a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherátvitellel az 1886. XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzést megtámadni kívánják e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1909. évi december hó 1. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi december hó 1. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtásuk, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. december hó 1. napjáig bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltja után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A királyhelmezi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság. 1909. évi május hó 1-én.

Horkay,
kir. járásbíró.

Értesítés.

A Miskolczi „**Kristály**“ Gőzmosó és Vegytisztítógár szives tudomására hozza a n. é. közönségnek, hogy a sátoraljaujhelyi piacon egy gyűjtőtelepet létesített, melynek kezelésével

Gaál Mórné

urnőt (dohánytözsde) bizta meg, hol gallér, kézelő, továbbá minden más fehérnemű, női szövet és selyem ruhák, férfi öltönyök és kézi munkák jutányos eredeti gyári árakban mosásra és vegyi tisztításra elfogadtatnak

A ruhák az átvételtől számított **8 nap alatt a legszebb kivitelben** elkészítetnek. Vállalatunkat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva,

tisztelettel

„**Kristály**“ Gőzmosó és Vegytisztítógár
Miskolcz.

Mosási árak:

1 drb. egyszerű gallér 4 fill., 1 drb. lehajtott gallér 5 fill.,
1 pár kézelő 8 fill., 1 drb. ing 28 fillér.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 $\frac{1}{2}$ egész 12 lóerőig,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, lóhera-cséplők, tisztító-rosták,
konkolyosók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, „Planet Jr.“ kapálók,
szecakavágók, rőpavágók, kukorica-morzsolók, darálók,
őrli-malmok, egytemes acél-akák, 2- és 3-vasú
akák és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

A munkás-
hiányt

a mezőgazdaságban csakis kitűnő minőségű gazdasági gépek használatával lehet pótolni.

Gépkereskedők, vaskereskedők, gépműhely-tulajdonosok stb. részére alkalom nyílik
„PLANO“-gépek és pedig
„PLANO“ kévekető aratógépek,
„PLANO“ marokrakó aratógépek,
„PLANO“ fűkaszaló gépek,
„PLANO“ acélgereblyék önműködő kiürítéssel,
„PLANO“ köszörülő készülékek eladásával jó jövedelemre szert tenni.

Teljes jótállás kifogástalan munkáért, legjobb szerkezetért és kitűnő anyagért.
Megbízható ügynökök az ország minden részében kerestetnek.

Megkeresések: Budapest, főposta, postafiók 120. sz. intézendők.